

Postbus 38, 9780AA Bedum
Tel. 050-3018911
Fax 050-3018247
E-mail: gemeente@bedum.nl

Gemeenteraad

Doorkiesnr.
Uw brief
Uw kenmerk
Ons kenmerk AS/DK/015.05.2016
Bijlage(n)

Onderwerp
groenonderhoud

Bedum, 13 mei 2016

VERZONDEN 19 MEI 2016

Geachte leden van de raad,

In de vergadering van de commissie VROM van 25 november 2015 is onze collegebrief van 13 oktober 2015 betreffende het budget groenonderhoud besproken. Aanleiding was onze constatering dat er frictie is tussen continuering van bestaand beleid, de in beginsel afgesproken bezuinigingen met 15% op budgetten voor gemeentelijk onderhoud aan de openbare ruimte (groen, wegen, bruggen) en gebouwen, structureel met ingang van 2015, en de kwaliteit van die openbare ruimte na effectuering van die bezuinigingstaakstelling.

Namens ons college is toen toegezegd u in het eerste kwartaal van 2016 nader te informeren.

De afgelopen maanden hebben we met Ability intensief overlegd en hebben we samen gezocht naar mogelijkheden om te bezuinigen op groenonderhoud zonder dat dit te veel ten koste gaat van de kwaliteit van de openbare ruimte. Dit heeft vooralsnog niet tot de gewenste bezuiniging geleid maar wel tot een geheel andere werkwijze die wel perspectief biedt op de realisatie van die bezuiniging. We lichten dit hierna toe.

Probleemstelling

De steeds veranderende omstandigheden waaronder de buitendienst dient te opereren door zaken als nieuwe wetgeving, bezuinigingen en burgerparticipatie, vragen om een efficiëntere aanpak. Er wordt daarbij op gerekend dat het beeld van de openbare buitenruimte blijft voldoen aan verwachtingen die bestuur en burgers van de kwaliteit in de openbare ruimte hebben.

Nieuwe wetgeving eist veelal innovatie in de aanpak. We noemen als voorbeeld het vergaande verbod op het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen. Dat vraagt een andere kijk op hoe onderhoud van de groene ruimte kan worden uitgevoerd, waarschijnlijk zelfs een andere kijk op de groene ruimte op zich.

Met minder geld hetzelfde resultaat behalen vraagt om een efficiëntere aanpak van het beheer van de groene ruimte. De vanzelfsprekende wijze van onderhoud van de afgelopen jaren moet onder de loep. Er moet scherp bekeken worden waar nog winst valt te halen ten opzichte van de huidige aanpak van onderhoud.

Burgerparticipatie bij het beheer van de openbare ruimte kan daaraan een positieve bijdrage leveren.

Huidige stand van zaken

Voor het groenonderhoud in onze gemeente zijn de belangrijkste spelers de buitendienst OW en Ability. Ability neemt daarin 3,5 keer meer uren inzet voor haar rekening dan de buitendienst en is daarmee een belangrijke partner, nog los van de verbondenheid met het werkvoorzieningsschap, waarvoor we ook verantwoordelijkheid dragen.

De huidige overeenkomst met Ability bestaat uit een jaarlijks werkpakket aan onderhoudsactiviteiten die in een jaarplanning zijn vastgelegd.

Daarmee is enerzijds een werksituatie gecreëerd waarbij weinig overleg nodig is en steeds duidelijk is wat wanneer moet worden gedaan. Anderzijds betekent dit dat elke aanpassing in de aanpak een prijsconsequentie heeft door afwijking van de overeenkomst. Maar vooral worden door deze aanpak onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd op momenten dat die vergelijkenderwijs niet of minder noodzakelijk zijn of worden werkzaamheden juist niet uitgevoerd, terwijl ze wel noodzakelijk zijn.

De effectiviteit van de uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden in het (openbaar) groen wordt voor het overgrote deel door de groei- en weersomstandigheden bepaald.

Schoffelen met of zonder uitharken is erg weersafhankelijk en dat geldt ook voor de randsnoei die afhankelijk is van de feitelijke groeisituatie. Beide werkzaamheden laten zich niet ver van te voren inplannen.

Ons Groenbeleidsplan zegt over het groenbeheer::

Uitgangspunt bij natuurlijk groenbeheer is het scheppen van voorwaarden waaronder gebiedseigen inheemse flora en fauna zich kan handhaven en ontwikkelen.

In ons groenbeheerplan volgt daarop de formulering:

Dit vraagt om doordacht beheer met een zorgvuldige planning van de jaarlijks terugkerende handelingen. Met kennis van de ecologie van planten en dieren kan men de juiste afstemming maken in beheer met benodigde onderhoudsmaatregelen.

Het beheer is daarmee aangepast aan de functie, plaats en structuur van elk plantvak.

Uit de ervaringen met de huidige onderhoudsmethodiek valt op te maken dat met een aantal aspecten die invloed hebben op het onderhoud, geen rekening wordt gehouden. Zo zijn weersomstandigheden en de effecten daarvan op de groei in de bestaande manier van werken geen prikkels om de onderhoudswerkzaamheden naar plaats of frequentie aan te passen. En als er, vaak op aangeven van burgers, van "scheefgroei" sprake is, wordt dit ad hoc hersteld.

Hierdoor, in combinatie met bezuinigingen, is in de afgelopen jaren de waardering voor de kwaliteit van de openbare ruimte enigszins afgenomen.

Financiële kaders

In de brief aan uw raad van 13 oktober 2015 is becijferd dat de uitgaven op onderhoud openbaar groen en begraaftuinen in de periode 2011 -2015 reeds met 18% zijn teruggebracht. We hebben deze cijfers verwerkt in bijgevoegd document 'overzicht ontwikkeling budget groenonderhoud - werken door derden- en 'overzicht ontwikkeling budget groenonderhoud, begraaftuinen, - werken door derden- 2011-2016.

Daarmee is echter de bezuinigingstaakstelling van 15% op het groenonderhoud, waartoe bij raadsbesluit van 4 en 6 november 2014 is besloten, nog niet gehaald. Hierbij is de verwachting uitgesproken dat deze taakstelling niet kan worden gerealiseerd zonder gevolgen voor de kwaliteit van de openbare ruimte.

Voor het zoeken naar de goede balans tussen behoud van kwaliteit in de openbare ruimte en financiële taakstellingen heeft u in 2015 besloten tot uitstel van de realisatie van de taakstelling door de stelpost “nog te realiseren bezuinigingen” in de begroting 2016 op te nemen.

Burgerparticipatie heeft al wel kleine resultaten opgeleverd. Het overdragen van het onderhoud van het Burchtplein en de groenstrook achter de Populieren levert een besparing op van respectievelijk € 1.904 en € 1.880. De sponsoring van rotondes leidt tot een kostenvermindering van € 1.300. Samen levert dit een bezuiniging op de kosten van het groenonderhoud van € 5.084. Daarmee is 2% van de bezuinigingstaakstelling gehaald. Dit heeft er toe geleid dat de uitgaven op groenonderhoud in 2016 zijn begroot op een bedrag van € 274.300. Hierbij is geen rekening gehouden met indexering/loondifferentiatie.

Het offertebedrag van Ability voor 2016 zit op hetzelfde niveau als 2 jaar geleden. Omdat de kosten van Ability vooral loonspecifiek zijn zou met een indexering van 2,5% gerekend mogen worden. Dat is niet gedaan. Dit betekent een bezuiniging van 5%. Dit maakt totaal 7% en dan resteert nog 8%.

In die mix van minder geld, meer efficiëntie, meer omvorming en meer onderhoudsdifferentiatie hebben we eerder een aantal maatregelen met u besproken. We noemen investeringen in omvorming om situaties in het openbaar groen te bereiken die minder kostbaar onderhoud en beheer met zich meebrengen. Onder andere de Waldadrift is daarvan een goed voorbeeld.

Samen met Ability zijn we toegegroeid naar een andere aanpak van het groenonderhoud: wie doet wat, waar, wanneer en hoe. Een “recht toe, recht aan” uitvoering van de overeenkomst tussen buitendienst en Ability zal worden vervangen door in regie de onderhoudswerkzaamheden te bepalen. We gebruiken dit jaar om de effecten daarvan te meten en in geld en kwaliteit uit te drukken. De inzet van – en vergoeding aan Ability blijft hierbij dit jaar nog nagenoeg gelijk aan die in 2015.

Andere aanpak

Die gewijzigde aanpak wordt veel meer dan nu bepaald door de staat van het groen en de weersomstandigheden. De opgave is het beheer zo af te stemmen dat een onderhoudsactie niet wordt ondernomen omdat het in de overeenkomst staat, maar omdat de situatie erom vraagt.

Bij deze aanpak worden onderhoudswerkzaamheden niet meer volgens contract of gewoonte uitgevoerd, maar op grond van inspectie. Gebeuren de inspecties goed, zal er naar verwachting minder onderhoudswerk zijn. Deze opbrengst weegt op tegen het inspectiewerk.

De inspecties kunnen op meerder manieren worden uitgevoerd:

1. Binnen de buitendienst kan een medewerker deze inspectie taak op zich nemen en op basis van zijn bevindingen worden de onderhoudswerkzaamheden uitgezet bij de opdrachtnemer.
2. Binnen de overeenkomst met de opdrachtnemer kan een minimale staat van onderhoud worden afgesproken middels beelden en beschrijvingen. Hoe en wanneer welke werkzaamheden worden uitgevoerd, ligt dan bij de opdrachtnemer. De gemeente moet deze beelden controleren en op basis daarvan wordt gecommuniceerd met de opdrachtnemer.

Een dergelijke vorm van beheer heeft consequenties voor de overeenkomst met Ability. Inspectie volgens de eerste methode leidt tot een zogeheten regiebestek. De overeenkomst met Ability zal dan bestaan uit afspraken omtrent de ureninzet. Voordeel hiervan is de flexibele en gerichte inzet van de onderhoudswerkzaamheden. Dit gaat gepaard met administratie en controle omtrent de ureninzet. Deze methode van werken met Ability wordt gehanteerd in de gemeente de Marne. Bij de tweede methode wordt de inspectie bij de opdrachtnemer neergelegd in de vorm van een zogeheten beeldbestek. De onderhoudswerkzaamheden met bijbehorende inzet is ter beoordeling van de opdrachtnemer. De opdrachtgever beperkt zich tot controle van de staat van het groen en communiceert op basis daarvan met de opdrachtnemer. Deze werkwijze met Ability wordt gebruikt in Winsum en Eemsumond.

Afstemming en keuze

In het kader van de harmonisatie is door de buitendiensten van de BMW-gemeenten gekeken naar een meer gezamenlijke aanpak van de inzet van de buitendienst en van Ability in het onderhoud van de groenvoorzieningen. De aanpak die wij voorstaan, biedt ook de mogelijkheid om de werkwijze in de BMW-gemeenten, die ook samen het werkvoorzieningsschap in stand houden, te harmoniseren.

De optie van een beeldbestek vraagt een behoorlijke input vanuit beleid qua inhoud en qua tijd. Het huidige Groen beleidsplan biedt daarvoor geen ruimte. De optie van een regie overeenkomst biedt nu al wel veel mogelijkheden.

Dankzij de inspecties is continue een goed beeld van de staat van de openbare groene ruimte. De daarop gebaseerde flexibele en gerichte inzet van het groenbeheer zal leiden tot een meer gewenst beeld van de openbare groene ruimte. Klachten via ons meldingssysteem zullen waarschijnlijk zienderogen afnemen. De klachten die er nog zijn, zullen beter verklaarbaar zijn, zodat beantwoording richting de burger adequater kan, zonder dat dit leidt tot allerlei ad hoc onderhoudsacties.

Als bijkomend positief aspect kan benoemd worden dat deze werkmethode zich uitstekend leent voor een meer gezamenlijke aanpak van het groenonderhoud van de buitendienst en Ability. Hiermee komt dus ook een eind aan de indeling in centrum e.o en overige wijken die tot nu wordt gehanteerd.

Het overleg met Ability heeft nu geleid tot een aanbieding voor het onderhoud van openbaar groen in 2016. Deze aanbieding betreft een urencontract waarbij duidelijke afspraken zijn gemaakt over de uitvoering van de werkzaamheden en de voorwaarden die hieraan verbonden zijn.

Hierbij gelden de volgende afspraken:

- Ability zet medewerkers in die zoveel mogelijk woonachtig zijn binnen de gemeente Bedum.
- De medewerkers van Ability zullen gedurende het gehele jaar werkzaamheden verrichten zoals licht snoeiwerk, schoffelen, opruimen, opknippen, zwerfvuil zoeken, graskanten snijden en dergelijke.
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden levert Ability 10.716 uur op jaarbasis tegen een vast uurtarief.
- De urenverdeling over de maanden is aangegeven op de planning 'werkzaamheden in plantsoenen gemeente Bedum 2016'. Deze is bijgevoegd.
- Binnen de urenverdeling per maand is een marge toegestaan van maximaal 15%.
- Voor de directe aansturing van de medewerkers wordt vanuit Ability een leidinggevende beschikbaar gesteld.
- Ability zorgt voor werkkleding, persoonlijke beschermingsmiddelen, 3 schaftwagens en handgereedschap.

- Ability maait gedurende het maaiseizoen het vlak gras (gazons) 29 keer.

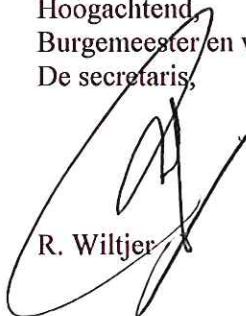
Zoals eerder al is aangegeven, ligt de regie bij de buitendienst. Hier wordt bepaald, wanneer welke werkzaamheden waar worden uitgevoerd. Daarop wordt in overleg met de leidinggevende van Ability de inzet van de medewerkers van Ability bepaald. Hiervoor is een planning gemaakt die dient als leidraad. Hij kan naar eigen inzicht de werkzaamheden en het aantal medewerkers van Ability dat voor de werkzaamheden wordt ingezet, aanpassen. Daarbij is een toegestane marge van maximaal 15% afgesproken.

Wij verwachten met deze manier van werken een flinke efficiëncyslag te kunnen maken waardoor we het onderhoudsniveau dat we gewend waren, overeind kunnen houden. De afgelopen maanden hebben we kunnen 'proefdraaien' en de ervaringen zijn bijzonder positief. Wel moeten we bezien of in het schoffelseizoen voldoende capaciteit kan worden ingezet. Komende zomer moet dit blijken. Wij zien 2016 als proefjaar; wij verwachten met de ervaring die we daarmee opbouwen na de zomer te kunnen evalueren als opmaat naar het definitieve budget voor de begroting 2017. Uiteraard komen wij daarop bij uw raad terug.

In het geval van areaaluitbreiding zullen de onderhoudskosten, bij gelijkblijvende kwaliteit van de openbare ruimte, wel toenemen. Op dit moment wordt uitbreiding van areaal voorzien in de in- en uitbreidingsplannen De Plank en Ter Laan.

Daarnaast zal ook het verbod op het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op (semi) verhardingen dat op 31 maart 2016 van kracht is geworden financiële gevolgen hebben. Bestrijding is nu alleen toegestaan met alternatieve methodes. Dit nemen we mee in de voorjaarsnota.

Hoogachtend
Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
De secretaris,

R. Wiltjer

De burgemeester,

drs. H.P. Bakker